

Galesia Tere

Poolnoŋ Galesia yoŋoo Tere ano.

Jeŋ-asa-asari

Poolnoŋ Buŋa Tere koi Galesia prowinswaa uumeleerŋ kanageso yoŋooŋoŋ ooro. Galesia prowins ii Eisia Maino (Turkey) utanoŋ Room yoŋonoŋ jeŋ kotoŋ oŋoŋgi baagianoŋ laligogi.

Aposol yoŋonoŋ Anutuwaa Buŋa qaa jeŋ seigi wala Juuda tosaarŋ ano kanageŋ waba kantri toŋianoŋ kaarŋagadeerŋ uugia meleerŋgi. Kambaŋ iikanoŋ Juuda yoŋonoŋ kaparaŋ koma qaa woi kokaerŋ jegi bimooro:

1) “Waba kantri yoŋonoŋ Mooseswaanonŋ Kana qaawaa so Anutuwaa aiweseya selegianoŋ mende kotowuti eerŋ, iyoŋonoŋ mono uumeleerŋ kanageso hoŋa mende koloowuya.” Anutunoŋ ejemba iyaŋaajoŋ meweerŋ-gorŋ oŋonoti, iyoŋoo aiweseya ii sele kooto. Jen 17.10–12. Poolnoŋ ii moma “Qaa ii hoŋa qaago!” jeŋ kokaerŋ jeŋ kotoŋ oŋono, “Waba kantri yoŋonoŋ Jiisas moma laarigi Anutunoŋ momalaarigia iikawaajoŋ ama qaagia jeŋ tegoro solanjanij uumeleerŋ tuuŋ hoŋa koloowuya.”

2) Boi takapolakaya yoŋonoŋ Poolnoŋ Uŋa Toroyaa ku-usuŋnoŋ gawoŋ meroti, ii meŋ kamaarŋ ama kokaerŋ jegi, “Pool ii aposol hoŋa mende koloojiwaaŋoŋ ama qaaya mende mobu.” Kaerŋ jegito, Poolnoŋ kotiij jero, “Niinoŋ Jiisaswaa Oligaa Buŋa jeje ejaga koloowe Anutunoŋ metogorŋ kuuŋ nono aposol hoŋaga laligojerŋ.” Kaerŋ jeŋ Galesia yoŋoo uumeleerŋ tuuŋa tuuŋa nanamemembaa qambaŋmambaŋ qaa ooro. Uunana meleemboŋati eerŋ, mono afaarŋgoŋ Kraist jopagoŋ gawoŋa menij hoŋa koloowaa.

Buk kokawaa bakaya waŋa 5 ii kokaerŋ:

Qaa mutuya 1.1-10

Pool nii aposol hoŋa koloogerŋ 1.11–2.21

Anutu kalenŋmoriaŋaa Buŋa qaa 3.1–4.31

Nononanaa aihnanaa soŋgoya 5.1–6.10

Terewaa qaa kota waŋa 6.11-18

1 ¹Pool niinoŋ qaa aminŋ mobombaajoŋ Galesia uumeleerŋ kanageso oŋooŋoŋ tere koi oojerŋ. Wasiwasi eja koloogerŋiwaa kania ii kokaerŋ: Ejembanonŋ aposol gawombaajoŋ mende kuuŋ noŋgi meŋ laligojerŋ.

Balon eja moŋnoŋ mende wasiŋ nonoto, Jiisas Kraist ano Maŋ Anutu ii koomunonga meŋ gbiliroti, iyoronon mono areŋgoŋ aposol gawon noni meŋ nanjeŋ. ²Neŋauruna kuuya niwo nanjuti, iyoŋonon nii kotingon nonŋi tere koi ambe Galesia prowinsnon uumeleer kanageso tuuŋa tuuŋa oŋoonon kaja.

³Anutu Maŋnana ano Poŋ Jiisas Kraist yoronon mono kalerŋmoriaŋ oŋoni luaenon laligowu.

⁴Jiisasnon ananaa Anutu ano Maŋ iwaa je buuta otaŋ ananaa siŋgisonŋonanaaŋon ama laaligoya qeleeno qegi. Kambaŋ kokaamba namowaa kambaŋ bologanon laligoŋkejoŋi, iinon mono kokainonga hamo qeŋ metogon nonombaatiwaaŋon ama komuro. ⁵Kawaajon Anutu waa qabuŋaya kambaŋa kambaŋa mepeseeniŋ tetegoya qaa akadamyawo eŋ eŋ ubaa. Qaa ii oŋanon.

Oligaa Buŋa ii mende jeŋ soon modoqodowagowu.

⁶Niinon oŋoo kanagiaaŋon ama aaruwe jaa kona luguja. Anutunon Kraistwaa kalerŋmoriaŋa buŋa qeŋ aowutiwaaŋon oŋoono iwo laligogito, niinon oŋomesaowe tosianon kaŋ Oligaa Buŋa morota jeŋi kambaŋ mende koriro eleema qaa doogoya kanon qokotaŋ eŋkalolon laligoju. Kawaajon mono aaruŋ tililingojeŋ. ⁷Qaagia ii Oligaa Buŋa hoŋa mende totoon koloojato, ejemba tosianon Kraistwaa Oligaa Buŋa ii eŋkalolon meŋ meeqeeraŋ aŋgi dogoja. Kaer kolooro laŋ liligoŋ ejemba kuuŋ oŋoŋgi uugia sisau kolooro laligoju.

⁸Ejemba kaŋa ii mono yamagerŋ (kozigerŋ)! Nononon Oligaa Buŋa jeŋ asariŋ oŋoma laligoniji, moŋnoŋ ii qewagon buŋa qaa morota jeŋ asarinagati eer, iinon mono Anutu waa jaanon gere siwaa buŋa koloaja. Ii nonoononga moŋnoŋ me Siwewaa gajoba moŋnoŋ kamaŋ jenaga, ii kilerŋ qaa kaŋa mono mende totoon teŋ kombu. Qaa doogoya ii kilerŋ. ⁹Qaa wala jeŋ laligoniji, iikayadeer mono keteda koi mombo jejeŋ: Oŋonon Oligaa Buŋa aŋaliŋ moma aŋgoŋ kondaborogiti, moŋnoŋ ii qewagon buŋa qaa morota jeŋ asarinagi eer, Anutunon mono ii qasuaŋ muro gere sianon kemeba.

¹⁰Qaa kaer jejeŋi, ii ejembanon nisosoroogi neeno yoŋoo jaanon sokomambaajon ama mende jejeŋto, Anutunon niro iwaa jaanon sokomambaajon ama ii jejeŋ. Niinon balon ejemba uuqeeango moma nombutiwaaŋon mende totoon kaparaŋ komakejeŋ. Toroqer ejemba kele ama oŋoma usugowenagati eer, niinon mono Kraistwaanon gawon memambaajon amamaawenaga. Kiaŋ.

Kraistnon meŋ letoma nono aposol koloowe.

¹¹Oo alauruna, Oligaa Buŋawaa kania ii kokaerŋ moma yagowu: Buŋa qaa jeŋ asariŋkejeŋi, ii balon eja moŋnoŋ mende uunon junjun qaa jerota

eja. ¹² Moŋnoŋ moŋ ii mende kuma nono. Ii baloŋ eja mombaanonga mende moma angoŋ kombeto, Jiisas Kraistnoŋ iyaŋo asugiŋ noma Oligaa Buŋaya nisaano moma asariwe noo buŋaga kolooro.

¹³ “Oŋonoŋ noo kaniaa saanoŋ moju. Juuda ejembanonŋ Anutuwaa Kana qaawaajonŋ uugere amakejuti, niinoŋ waladeeŋ iyoŋoo momogia otaanŋ yoŋoo so koloonŋ meŋ laligowe. Kaanŋa laligonŋ Anutuwaanonŋ uumeleenŋ kanageso ii unjuŋ ureeŋ jaabamagege meŋ oŋoma laligowe. Geriawo sisiwerowero ama oŋoma meŋ tiwilaanŋ oŋomambaajonŋ aŋgobato meŋ laligowe. ¹⁴ Juuda ejemba gbaworo alauruna gbaninana motoonjanonŋ laligoninŋi, niinoŋ iyoŋoononga seiseiya ii haamo ama oŋoma Kana qaawaajonŋ uugere meŋ laligowe. Kaenŋ laligonŋ Juuda nanamemenanaa kania tororo otaanŋ ambosakonanaa jeŋkooto qaa kamaawabotiwaajonŋ mono honoŋa qaa kaparaŋ koma laligowe.

¹⁵ “Kaenŋ ama laligoweto, Anutunonŋ walagadeeŋ nemuŋ goronŋ uutanonga niima iyaŋaajonŋ meweengonŋ nono ano kanageŋ kalenŋmoriaŋaajonŋ ama noono. Noonoti, iinoŋ mono noojonŋ areŋ kokaenŋ moro sokono: ¹⁶ Iinoŋ Meriaa kania nii nisaano momambaajonŋ moma Jiisaswaa Oligaa Buŋaya meŋ waba kantri tosiaŋonŋ kema yoŋoo batugianonŋ jeŋ asariŋ laligomambaajonŋ nijoro. Iinoŋ kaenŋ nijorotiwaajonŋ ama niinoŋ waama kanakanaiyanonga kanaiŋ balonŋ ejemba yoŋoo gejanono qaagiaajonŋ mende totoonŋ moŋgama qisiŋ oŋoma laligonŋ koube.

¹⁷ Kaanŋideeŋ Jerusalem sitinoŋ mende uma wasiwasi eja aposol wala laligonŋ kougiti, iyoŋoononŋ mende kema asugiwe. Kaenŋ qaagoto, iikanondeeŋ Arebia gomanonŋ kema laligonŋ mombo Damaskas sitinoŋ eleembe. ¹⁸ “Damaskas eleembe gbani karoŋonŋ tegoro “Piito iima moma kotomaŋa,” jeŋ Jerusalem sitinoŋ uma iwo somaŋa 15 kawaa so laligowe. ¹⁹ Kanonŋ laligoweto, wasiwasi eja aposol tosaanŋa ii mende iŋiibe. Pombaa koga Jeims iigadeeŋ iibe.

²⁰ Kawaaajonŋ mobu, qaa oonŋ oŋonjeŋi, ii qaa hoŋaga kolooja. Qolonŋmoloŋgoya moŋ qaago. Qaa ii Anutuwaa jaasewananonŋ jejeŋ.

²¹ Jerusalem mesaonŋ Siria ano Silisia balononŋ kema gomaŋ tosaanŋa liligonŋ laligowe. ²² Kaenŋ kema laligoweto, Judia prowinswaa uumeleenŋ kanageso tuuŋa tuuŋa Kraistwo qokotaanŋ nanjuti, iyoŋononŋ mende niigitiwaajonŋ kambaŋ iikanonŋ nii mende moma kotonŋ noma laligogi. ²³ Noononŋ buju qaa kokaenda ii yoŋoo geŋagianonŋ kemero mogi, “Wala sisiwerowero meŋ nonoma laligoroti, iinoŋ mono letoma laligoja. Momalaari qaa aliwaatiwaajonŋ jaabamagege meŋ nononoti, iinoŋ mono kambaŋ ketada kokaamba aŋo qaa iikayadeeŋ jeŋ asariŋkeja.” ²⁴ Kaenŋ moma noojonŋ ama Anutu mepeseeŋ muŋ laligogi. Kiaŋ.

^a 1.13 Apo 8.3; 22.4-5; 26.9-11 ^b 1.14 Apo 22.3 ^c 1.15-16 Apo 9.3-6; 22.6-10; 26.13-18

^d 1.18 Apo 9.26-30

Aposol yoŋononŋ Pool horogi batugianonŋ karo.

2 ¹Kawaa gematanonŋ gbani 14 tegoro kanonŋ “Barnabaswo Jerusalem sitinonŋ mombo umaŋa,” jeŋ Taitus kaanŋagadeeŋ wambe motoonŋ uninŋ.

²Anutunonŋ wala noononŋ asuginŋ kemaŋatiwaa qaa nisaanotiwaajonŋ ama yorowo kema Jerusalem keuma gawonaa kania jeŋ asarinŋ onŋombe. Gawonŋ pondanŋ meŋ kouma laligojeŋi, iikanonŋ aposol yoŋoononŋ mende sokono gawonaa hoŋanonŋ kamaanŋ qero pogowabo. Kaenŋ romonŋonŋ sunduna ejemba omaya yoŋoojonŋ laŋ mende inŋijoweto, jotamemurunana goda qeŋ onŋomakejonŋi, iigadeeŋ horonŋ onŋombe ajoroogi. Ajoroogi kanonŋ Oligaa Buŋa waba kantri batugianonŋ liligonŋ jeŋ seiŋkejeŋi, ii asuganonŋ jeŋ asariwe mogi. ³Yoŋononŋ ii moma “Saanonŋ!” jeŋi. Kaenŋ jeŋ neŋana Taitus Griik eja iinonŋ niwo laligoroto, kilenŋ somataurunana yoŋononŋ Anutuwaawaa aiweseya selianonŋ kotowutiwaajonŋ mende jeŋ kotonŋ mugi. Juuda nonoononŋ Kana qaa ii mende meŋ kotiinŋ mugi.

⁴Juuda somata yoŋononŋ qaagoto, toŋianonŋ eja selia kotowombaajonŋ moma batuyanonŋ batuyanonŋ kuunŋ jegiti, boi takapolakaya iyoŋoo kanagia ii kokaenŋ: Yoŋononŋ “Uunana meleenjonŋ,” jeŋ kaenŋ mondonŋ nonoo kanianana iima kotowutiwaajonŋ olonŋ janŋ qeŋ kanŋ ala kaanŋ batunananonŋ kouma laligogi. Nono Kraist Jiisaswo qokotaaninŋ laaligo walagaa kasanonŋga isama nonono solanŋ laligojonŋi, iikawaa silia iima kotowutiwaajonŋ nanŋi. Yoŋononŋ nonoojonŋ kokaenŋ moma koposonŋgogi: Saanonŋ laligogi onŋoninŋ ananaa sopa uutanonŋ kougi Mooseswaa Kana qaa baatanonŋ onŋooninŋ ananaa welenŋqeqeurunana koloowuya. ⁵Kaenŋ koposonŋonŋ metama nononŋgito, nonononŋ Oligaa Buŋawaa qaa hoŋanonŋ meequeeso koloowabotiwaajonŋ nanjonŋ. Ii onŋoo batugianonŋ agokayanŋ koninŋ kotiinŋ ewaatiwaajonŋ nanjonŋ. Kawaaajonŋ kambaŋ moŋnonŋ mende loorinŋ qaagiaa baatanonŋ kembombaajonŋ mende totoonŋ wambelaaninŋ.

⁶Ajoajoroononŋ nii Buŋa qaana jeŋ asariwe jotamemeya yoŋononŋ “Saanonŋ!” jeŋ niinonŋ Buŋa qaa moŋ toroqenŋ jemaŋatiwaajonŋ mende jeŋi. Eja ii geregiaga koloogi goda qeŋ onŋomakeju. Qabuŋagia kaenŋ me kaenŋ kolooji, niinonŋ iikawaajonŋ mobe so motoonŋgo kolooja. Anutunonŋ ejemba tosaanŋ mende ninisosoronŋ tosaanŋ mende sureenŋ onŋomakeja. Keda motoonŋononŋ gosinŋ nonomakeja. ⁷Buŋa qaana mende totoonŋ utegogito, Anutuwaanonŋ gawonŋ areŋa iikawaajonŋ mono “Ahaa!” jeŋ kokaenŋ iima asarigi: Anutunonŋ moma laarinŋ nonoma Oligaa Buŋa jeŋ asariwombaa gawonŋa ii kokaenŋ mendeeno: Niinonŋ ii waba kantri batugianonŋ jeŋ seiwe Piitononŋ Buŋa qaa iikayadeeŋ Juuda kanageso yoŋoojonŋ jeŋ asarinŋ uugia kuunŋ onŋomakeja.

° 2.1 Apo 11.30; 15.2 † 2.6 Dut 10.17

⁸Gawonja kaenj mendeema aposol Piito inaanj muro Juuda eja selegia kotogiti, iyonoo batugianonj uukuukuu gawonj menkeja ano nii kaanjiadeen inaanj nono wasiwasi ejaga koloonj waba kantri batugianonj liligonj gawonj iikayadeen menkejen. ⁹Kawaajonj Jeims, Piito ano Jon, eja geria qabuŋagiawo yonononj Ponjonj kalenmorianj kaanja nono laligoweti, qaa ii moma kotogi uumotoonjgo aninj. Gawonj kaenj mendeema iikawaa kaisareyaga Barnabaswo noro boronara qegi kokaenj jenj kotiininj, “Noro waba kantri yonoononj kema gawonj meri onjoanja Juuda kanageso yonoo batugianonj toroqenj gawonj menkebu.” ¹⁰Qaa motoonjgo qisinj noroma kokaenj toroqenj nirijogi, “Ejemba wanaya ilaanj onjombojonj mono toroqenj romonjonj laligowao.” Kaenj nirijogi niinonj iikaanagadeen ama onjomambaajonj kaparanj koma laligojenj. Kianj.

Poolnonj Piito jenj qotogonj muro.

¹¹Kaenj jenj kotiininjto, Piitononj Antiokia sitinonj kanj melenqeleenj ano ejemba uugianonj mamaga boliro. Kawaajonj Piitononj karo iibeti, kambanj iikanonj niinonj jaayanonj kuunj kokaembaajonj tuarenjenj ama mube:

¹²Piitononj wala waba kantri yonowoo laligonj nene motoonj nenj laligogito, eja tosonianj Jeims mesaonj Jerusalemga kagi iikawaa gematanonj ejemba ii injiima sisiriinj sigensigenj nano. Anutuwaa aiweseya selegianonj kotogi yonoojonj toroko moma zirinjzirinj ama Juuda tuunj yonowoo qokotaanj laligoro.

¹³Kaenj waba kantri ejemba ii mojogia tiiro konjbara qegi Juuda uumeleenj ejemba tosonianj kaanagadeenj Piitowo qokotaanj uumeleembaa selesele qenj nanji. Selesele qenj nama Barnabas kaanagadeenj horogi yonowoo jibijabu qero. ¹⁴Kaenj ama nanamemengianonj Buŋa qaa honja dindinjagadeenj mende otaagiti, niinonj ii iima ejemba kuuya yonoo jaasewanjanonj nama kokaenj ijowe, “Piito, gii Juuda ejagato, kilenj waba kantri yonoononj nanamemengia otaanj laligojanj. Gii Juuda ananaanonj nanamemenj mende otaanj kilenj waba kantri ejemba ii otaanj nambutiwaajonj kuunj onjoma uugere amakejanj? Ii mende sokonja.” Kianj.

Juuda ano waba kantri anana Anutuwaa jaanonj ororonj koloojonj.

¹⁵Juuda koloonj uunana meleeninj, nonononj waba kantri ejemba singisongogiawo kaanja mende koloonj laligojonj. ¹⁶Kaanja laligojonto, hamoqeqewaa kania ii kokaenj erota moma yagojonj: Jiisas Kraist moma laarininj qaanana jenj tegoro solanjaninj. Monjonj Kana qaa otaanj iikaanja kanonj solanja mende koloowaa. Kawaajonj nonononj kaanjiadeenj solanja koloowombaajonj moma Kraist Jiisas moma laarinj muninj qaanana jenj tegoro solanjaninj. Ii Kana qaa tenj kombonagatiwaajonj ama qaago.

§ 2.16 Ond 143.2; Room 3.20, 22

¹⁷Kaerj ama Kraistwo qokotaerj Anutuwaa jaanonj solananiwombaajonj kaparanj konij Anutunonj kilej mokoloonj nonono nononano kantri tosaerj yonoo tani kaerj sinjisonjgonanawo laligojonj eerj, Kraistnonj sinjisonjgo ambombaajonj nemurj koma nononja me qaago? Qaago totoonj! Qaa ii yamagerj (kozigerj)! ¹⁸Kana qaa otaerj solerj koloowombaa qaaya ii kondeema qewagowe. Qewagoweto, ii mombo angobato menj jej kuuwenagati eerj, mono Kana qaa iikayadeerj qotogonj sinjisonjgo ejaga koloonj kaniaa mombo iikaerj mokoloomambo. ¹⁹Wala kaniaa iikaerj mokoloonj Kana qaawaajonj ama koomuya tani kaerj koloowe. Kaerj koloowe Kana qaanonj mende toroqerj galerj koma nono solerj laligojerj. Niinonj laaligona Anutuwaanonj ambe Kraistwo maripoononj nugi kaerj komurj nama iwo kotiiij laligojerj.

²⁰Kawaajonj neeno mende toroqerj laligojento, Kraistwaa Ujayanonj mono noo uunanonj kotiiij laligoja. Kraistnonj uu jopagonj noma laaligoya noojonj qeleema downa mero. Kawaajonj toroqerj jaawo laaligo laligomanjati, ii mono Anutuwaa Meria moma laarij murj laligomanja. ²¹Kana qaa otaerj iikaerj kanonj solerj koloowonagati eerj, Kraistnonj mono eerj toontoonj komunaga. Komuroti, ii moma laarij Anutuwaa kalerjmoriana kaerj mende qewagonjkejerj. Iikanonj mono nemurj koma nonono solananijkejonj. Kiaj.

Kana qaawaajondeerj nambu me Jiisas moma laariwu?

3 ¹Oo Galesia kaamaa ejemba, uugia qaa! Niinonj Jiisas Kraist maripoononj qegitiwaa kania ii jaagianonj ama jej qendeema onjombeto, mojnnonj noo gemananonj kanj uusoosoo menj onono jinjaunj qeju. Ii mende sokonja. ²Iwoi motoondago qisij onjombe nijogi momambaajonj mojerj: Onjononj Uja Toroya ii mono nomaerj ama buja qerj aogi? Ii Kana qaa otaagitiwaajonj ama qaagoto, Oligaa Buja moma Jiisas moma laarigi Uja ii uugianonj ano buja qerj aogi. Niinonj qaa ii duduuwubotiwaajonj nama uugia kuujerj. ³Ii duduugitiwaa tanitani meleema momogia mesaonj uugia sooro kaamaa anju. Wala Uja Toroyanonj uugianonj kemenj inaanj onono kania kanaij kenjgito, mombo Mooseswaa Kana qaawaa kaniaonj kemenj kemakeju. Kambanj kokaamba onjonganj esuj qaganonj solerj koloowombaaajonj angobato menjkeju me? Esungia iikanonj mende sokonja.

⁴Kraistwaajonj ama siimbobolo mamaga ama onjongi qagianonj uroti, ii mono eerj toontoonj moma bosima laligogi me? Hoja mende kolooro ii mono onjanonj eerj toontoonj bosinjgi. Kawaajonj onj mono ejemba uugia qaaga laligoju. ⁵Kawaajonj Anutunonj Uja Toroya onjoma batugianonj angoleto kania kania esujmumuyawo menjkeji, ii onjononj Buja qaaya moma Jiisas moma laarinjkejutiwaajonj ama menjkeja. Kana qaa otaerjkejutiwaajonj ama ii mende menjkeja. Qaago. Qaa ii mono mende duduuwu. Kiaj.

Aabahambaa kana otaanij sokombaa.

⁶hQaa iikawaa so Anutunonj Aabaham ama muro ii Buja qaanonj kokaenj oogita eja, “Aabahamnonj Anutu moma laarinj muro iima qaaya jenj tegoro solananiro.”

⁷iKawaajonj Aabahambaa kania romonjonj kokaenj mobu: Daenjononj Anutu moma laarinjkejuti, iyonjononj mono Aabahambaa mundaŋuruta koloonj laligoju. ⁸jAnutunonj walawala areŋa kokaenj ano, “Ejemba Juuda qaago yonjononj nii moma laarinj nonji qaagia jenj tegowe solananiwuya.” Areŋa kaenj ama iikawaa so Aabahambaaajonj Oligaa Buja qaa walawala kokaenj ijoro, “Goojonj ama noo kotuemotuenanonj mono namowaa ejemba tuunj kuuya yonjoo qagianonj ubaa.” Tosianonj qaa ii waladeenj iima asarinj Buja qaanonj oogi. ⁹Aabahamnonj Anutu moma laarinj muro kotuegonj muro momalaariwaa wanjaleya kolooro. Iikawaa so daenjononj Aabaham kaanja moma laarijuti, Anutunonj ii kaanagadeenj kotuegonj onjono Aabahambaa mundaŋuruta koloowuya.

Jiisasnonj kitinana kolooro Anutuwaawaa qasumasuwaa buja qenj aoro.

¹⁰kKaenj koloowuyato, kuuya yonjononj Kana qaa otaanj kawaa qaganonj laarinj laligojuti, Anutunonj mono qasuaanjonj onjono laligowuya. Qaa ii Buja qaanonj kokaenj oogita eja, “Kana qaa Terenonj qaa kuuya oogita eji, monjononj monj ii kuuya mende tenj koma otaanjkeji, Anutunonj mono ii qasuaanj murota laligowaa.” ¹¹lBuja qaa monj kokaenj oogita eja, “Ejemba solanjanj mombaa momalaarianonj mono nemunj koma muro kotiinj laligowaa.” Kawaajonj monjononj Kana qaa otaanj iikanonj solanjanj koloomambaaajonj moji, iinonj mono Anutuwaawaa jaanonj mende solanjaniwaa. Qaago. Qaa ii asuganonj qendeema onjombe tegoja. ¹²mMomalaarinonj Mooseswaa Kana qaa mende nemunj konja. Qaa iikanonj jojopaŋ qaa kuuya tenj kondaborowombaaajonj uunana kuunjeja. Kana woi ii anja anja. Kana qaawaa kania ii kokaenj jero oogita eja, “Kana qaa kuuya tenj koma otaanjkeji, iinonj mono kotiinj laligowaa.”

¹³nKana qaa mende waleembonaga, kaenjanonj laaligo kombombanjanj mokoloowonaga. Kaento, Anutunonj anana iyanjaa Kana qaayaa so qasuaanjonj nonomambaaajonj togonj Kraist wasiro ala ilailaanana koloonj downanana mero. Buja Terenonj qaa monj kokaenj oogita eja, “Ejemba gere batuyanonj mondonjonj onjonjuti, Anutunonj ii kuuya qasuaanjonj onjono laligoju.” Iikawaa so Kraist gerenonj mondonjonj ananaa kitinana kolooro Anutunonj qasuaanjonj muro iikaanjanj kanonj downanana mero. Qasumasuaa ananaa qanananonj uroti, ii qetegoro.

^h 3.6 Jen 15.6; Room 4.3 ⁱ 3.7 Room 4.16 ^j 3.8 Jen 12.3 ^k 3.10 Dut 27.26

^l 3.11 Hab 2.4 ^m 3.12 Lew 18.5 ⁿ 3.13 Dut 21.23

¹⁴Benjana Aabrahamnoj Anutu moma laariro kotuegoj muroti, iikawaa so kotumotue iikanoj waba kantri kuuya sokoma yonoo bunagiaga koloowaatiwaajon moro. Kaerj moma kuuya ananaa downenana mero. Downenana mero Kraist moma laarinij kana kokaerj koloowaa: Anutunoj Uŋaya Toroya nonomambaa qaaya somonjgoroti, nono uunana meleema Uŋa ii saanonj buja qerj aowonja. Kianj.

Kana qaa ano oyanjboyanj mokoloowonjatiwaa soomongo qaa

¹⁵Oo uumeleerj alauruna, niinonj balononj laaligowaa sareqaaya monj kokaerj jemana: Monjonj borosamoya tosia yonoo bunjaga koloowaatiwaa qaaya tuunjonj jero somongogita eji, ii monjonj monj qewagonj kanagerj qaa monj qaganonj toroqemambaajon amamaawaa. ¹⁶Mobu, Anutunonj soomongowaa qaaya ii Aabraham ano gbilia monj yorojonj jerj somonjgorota eja. Buja qaa iikanonj “gbiliuruga” mamaga ananaajonj tani kaerj mende jejato, eja motoonjgowaajonj kokaerj jeja, “Ii goo gbilinonja monj ii mumana.” Eja motoonjgo ii Kraist.

¹⁷Qaa iikawaa kaniaajonj kokaerj jejerj: Soomongowaa qaa iikawaa honja ii mono kamaawaatiwaajonj amamaawaa. Anutunonj ii walawala jerj somonjonj gbani 430 tegoro kanonj Kana qaaya mokolonj Mooses muro. Kana qaa iikanonj soomongo qaaya wala jeroti, ii qewagomambaajonj amamaawaa. ¹⁸Oyanjboyanj koloowombaa kotumotueya ii Kana qaa otaanj mokoloowonagati eerj, Anutuwaawaa soomongo qaawaajonj mende toroqerj amamaanij eerj toontoonj ewabo. Buja qaaya Aabraham muroti, ii eerj totoonj mende eroto, Anutunonj qaaya iikawaa so Aabraham kotuegoj muro oyanjboyanj mokolonj laligoro.

¹⁹Aabraham eerj kotuegoj munj Kana qaa ii mono nomaembaajonj anota eja? Kawaa kania ii kokaerj: Ejembanonj kana uugunj jinjaunj qerj laligogitiwaajonj Anutunonj Kana qaa ii kanagerj toroqerj jerj asugiro. Jerj asugiro Siwe gajoba yonononj ii merj kamaanj ala ilailaa eja (namel man, mediator) Mooseswaajonj isaama borianonj anji Anutuwaawaa je merj ejemba batunananonj nama jerj kotoro. Kana qaa iikanonj kambanj so erj uma galenj koma nonombaatiwaajonj ama qaagoto, kanagerj Kana qaawaa esunjonj kamaawaatiwaajonj ii nonono. Aabrahambaa gbili mombaa soomongo qaaya nonono eja iikanonj asugiroti, kambanj iikanonj Kana qaawaa esunjonj mono kamaaro.

²⁰Ala ilailaa eja iinonj Anutu ano ejemba batunananonj nama qaa gawonj menkeja. Anutunonj soomongo qaaya ii ala ilailaaya qaa, mono anjo Aabraham muro. Kawaaajonj oyanjboyanj koloowombaa soomongo qaaya ii uuta ano Kana qaa iikanonj mono newo baatanonj raja. Kianj.

Kana qaawaa gawonj honja ii nomaerj?

²¹Kaerj raro Kana qaa ano oyanjboyanj koloowombaa soomongo qaa ii aojao me qaago? Awawi! Anutunonj kotiinj laligowombaa Kana qaaya

° 3.16 Jen 12.7 P 3.17 Eks 12.40 ° 3.18 Room 4.14

nononagati eenj, mono onjanonj Kana qaa otaanj Anutuwaa jaanonj solanja koloowonaga. Kawaajonj qaa woi ii mende aojao. ²²Qaagoto, qaa woi ii anja anja. Anutunonj soomonggo qaaya ii uumeleenj ejemba oyanjboyanj mokoloonj nonomambaajonj ama anota eja. Soomonggo qaa iikanonj Jiisas Kraist moma laarionj, mono ananaanonj honjowo koloowaatiwaaajonj moma kokaenj arengonj jero, “Singisonjgo ejemba uugia mende meleembuti eenj, mono eenj toontoonj Anutuwaa jaanonj mende solanjaniwuya.” Kawaa kania ii Buja qaanonj kokaenj jerota eja, “Singisonjgononj mono gomanj so ejemba kuuya gbadoonj nonono laligojonj.”

²³Wala uunana mende meleenij momalaarinananonj mende kolooro Kana qaanonj somongonj galej koma nonoma kapuare uutanonj nonono. Kanagej Anutunonj momalaariwaa kania ninisaano kolooroti, kambanj iikanonj kasa gbadoonj laaligonana ii tegoro.

²⁴Kaenj ranij Kana qaa ii boinanaga koloonj Kraistwaa kania mobombaajonj kuma nonomakeja. Boi eja gbaworo kuma onjogiti, iikawaa so qaa iikanonj nunuama solanja koloowombaajonj mindijgonj galej koma nonomakeja. Kaenj ama Kraistwaa kania moma asarij moma laarij muniq qaanana jej tegoro solanjaniwombaajonj kuuj nonomakeja. Uunana meleenij boiwaa gawonja ii mono kambanj iikanonj tegowaa. ²⁵Uunana meleenij momalaarinananonj kolooro Kana qaa baatanonj mende laligonij iikanonj boi kaanja mende toroqenj galej koma nonomakeja. Kiaj.

Anutuwaa meraboraanja koloonj laligojonj.

²⁶Kuuya onjononj Jiisas moma laarij mugij kolokoloo dologa onono Anutuwaa meraboraanja koloonj Kraistwo qokotaanj nanju. ²⁷Kraistwo nambutiwaaajonj oomulu menj onjogiti, kuuya onjo mono Kraist moma anjgonj koma iikanonj maleku taanja kaanja esuuj aonj iwo qokotaanj nanju. ²⁸Onjo korebore Kraist Jiisaswo qokotaanj nanjij mindirij onono motoonggo koloonj laligoju. Kawaajonj Juuda ano kantri tosaanja yonjononj Anutuwaa jaanonj tuuj woi ii mombo mende koloouju. Iyangiaa gawongia menjkejuti ano welejqeqe omaya kolooujuti, Anutunonj mono injiuro tuuj woi mende toroqenj koloouju. Ejemba onjononj Anutuwaa jaanonj tuuj woi mende toroqenj koloouju.

²⁹Onjo Kraistwaa buja kolooujuti eenj, mono Aabrahambaa gbilia iwaanonga koloonj tinitosauruta laligoju. Kaenj koloonj soomonggo qaayaa honja oyanjboyanj ii buja qenj aowutiwaa so koloouju. Kiaj.

Anana Kraistwaaajonj ama Anutuwaa meraborata koloonij.

4 ¹Qaa ii toroqenj kania kokaenj jemaaja: Meranonj manja borosamoya buja qenj aowaatiwaa so kolooujato, mera gbaworo laligonj kambanj

^r 3.29 Room 4.13

kanonj welenqege omaya yonowo ororonj kaanja kolooja. Manjaa borosamo iwoi kuuyaa toya koloowaato, kilenj welenqege yonoo kooronjianonj alagiaga koloonj gawonj tawaya qaa eenj menkjeja.

²Kaenj mera laligonj galejuruta yonoo newo baagianonj nano yonononj laaligoya kuuya arengonj galej koma jenj kotonj munkeju. Manjanonj kambanj ama muro kanj kuuwaati, iikanonjadeen kanainj anjo borosamo toya koloonj laligowaa. ³Nononana kaanjadeen wala uuwaa leegejanonj mera gbaworo kaanja laligoninj. Kambanj iikanonj benj ano kawali galej Siwe namo batugaranonj iwoi kuuya galej koma onjomakejuti, iyonononj mono nono kaanagadeen galej koma nononjgi eenj yonoo welenjgia qen newo baagianonj laligoninj.

⁴Kaenj laligoninto, Anutuwaaw kambananonj kanj kuuro Meria wasiro embawaanonja kolooro. Juuda ananaa Kana qaa baatanonj laligomambaajonj kolooro. ⁵Kana qaa baatanonga isama nonoma downana memambaajonj asugiro. Kaananonj Anutuwaaw meraboraanja koloonj bunjaya moma anjalidaboronj laligojonj.

⁶Kaenj Anutuwaaw meraboraanja koloojutiwaajonj ama Anutunonj Meriaa Unjaya wasiro uunananonj kemenj kokaenj qamakeja, “Oo Aba Amana!”^t ⁷Kaenj qamakejiwaajonj ama mende toroqenj welenqege omaya koloojanto, Anutuwaaw meraboraanja koloonj laligojanj. Kaenj laligojanjwaajonj ama Anutunonj oyanboyanj Bunjaya gono bunja qen aonj galej koma laligowaga. Kianj.

Poolnonj Galesia yonoojonj majakaka moro.

⁸Ongo wala Anutu mende moma kotonj laligogi. Kambanj iikanonj tando lopianj ano benj kawali galej benj honjaa laaligoya mende menj laligojuti, ii tawagia qaa eenj welenj qen onjoma kamaanjqeqeta laligogi. ⁹Kaenj laligogito, uugia meleema kambanj kokaananonj Anutuwaaw kania moma kotonj laligogita Anutunonj moma kotonj onono laligoju. Anutunonj moma ononji, qaa iikanonj wanja koloonj ononja. Kaenj laligojuto, dujanonj mombo naambaajonja benj kawali galej iwoi kuuya galej komakejuti, mono iyonoononj meleema jaasewanj qen onjoma laligoju? Benj kawali galej ii esungia kamaanjqeqeta koloojuto, onononj mono kilenj ii welenj qen onjoma kamaanjqeqeta koloowombaa siinja moju. Ii mende sokonja.

¹⁰Ii welenj qen onjoma kendonj rara kambanj kania kania iikawaajonj mogi uro tororo otaankeju. Sabat kendonj ramakeju. Koinj gbilia kouro benjgia romonjonj koinj so aisoonkeju. Yambuyambu korisoro ama kendonj tosia ii gbani so tororo otaankeju. ¹¹Niinonj onoojonj ama toroko kokaembaajonj mojerj: Niinonj onoo batugianonj gawonj mewe honja mende kolooro eenj toontoonj seleqege amambo.

^s 4.5-7 Room 8.15-17 ^t 4.6 Aba ii Arameik qaanonj Ama.

Galesia yoŋonoŋ Pool gema qewombaaŋoŋ aŋgi.

¹²Oo uumeleen alauruna, niinoŋ kokaen kuuŋ qisiŋ oŋonoŋ: Niinoŋ oŋo kaŋa koloŋoŋ laligowetiwaajoŋ oŋonoŋ mono noo so koloowu. Iwoi bologa moŋ mende ama noŋgi. ¹³Niinoŋ wala oŋonoŋoŋ kaŋ ji niro selen a kamaaro laligoweti, kania iikawaajoŋ rama Oligaa Buŋa jeŋ asariwe mogi. Oŋonoŋ ii moma komuju. ¹⁴Niinoŋ selekamakamaa laligowe gema nuwombaa aŋgobatoya mokoloogi, ii moŋento, kilen mende jejewili ama sureen noŋgi. Kaen qaagoto, nii niigi Anutuwaa gajoba kaŋa koloowe noŋgi. Oopopoo, nooŋoŋ Kraist Jiisas iyaŋaa tani romoŋoŋoŋ horoŋ noma “Oowe oowe!” jegi.

¹⁵“Oowe oowe!” jeŋ selenanoŋ gemananoŋ poupoŋ qeŋ jaa korogia qoŋjoma nombombaaŋoŋ mogito, ii mende sokono mesaogi. Oŋoo kaniagia moma ii oŋanoŋ kaen naŋoŋoŋ jeŋeŋ. Yei! Kambaŋ iikanonoŋ qaakorisoro honoŋa qaa aŋgiti, ii mono nomaembaajoŋ kambaŋ kokaamba qaonota eeŋ laligoŋoŋ? Ii mende sokonja. ¹⁶Oŋoo Buŋa qaa hoŋa jeŋkejeŋiwaajoŋ mono kere ama noŋju me?

¹⁷Ejemba tosaŋa yoŋonoŋ oŋooŋoŋ ama uugere amakejuto, ii uugere awaaga qaago. Ii awaaga qaagoto, yoŋonoŋ oŋo nononoŋga unuama batunananonoŋ jawo ama togoŋ nombutiwaajoŋ moŋu. Kaen mendeema nonoŋgi uugere qaganonoŋ iyaŋgia naŋoŋoŋ oŋom-butiwaajoŋ kaparaŋ komakeju. ¹⁸Oŋo nanamemeŋ awaa ambutiwaa uugereya amakejuti, ii awaa soro. Niinoŋ oŋoo batugianoŋ laligowe kambaŋ iikanonoŋadeeŋ qaagoto, mono kambaŋ so kaen aŋgi sokombaa.

¹⁹Oo kokouruna, nii kolokoloo dologa koloowutiwaajoŋ masu kaŋa nuro siimbobolo mobeti, iikaŋagadeeŋ mono duŋanoŋ mombo moŋeŋ. Kraistwaa nanamemeŋanoŋ oŋonoŋoŋ koloŋoŋ kotowaatiwaajoŋ siimbobolo ii moma laligoŋeŋ. ²⁰Noo uunanoŋ mono oŋooŋoŋ ama sisau koloŋoŋ. Kawaajoŋ niinoŋ kambaŋ kokaamba oŋoo batugianoŋ laligomambaaŋoŋ motoqoto moŋeŋ. Oŋowo laligoŋ qaa arona meŋ kamaaŋ ama qaa bonjoŋ jemambaaŋoŋ moŋeŋ. Kiaŋ.

Haagar ano Saara yoroo sareqaa

²¹Tosaŋa oŋonoŋ Juuda nonoo Kana qaa Tere otaawombaaŋoŋ moŋuto, qaa iikawaa kania ii oŋanoŋ moma kotoŋu me qaago? Kania ii moma asariwutiwaajoŋ qisiŋ kuuŋ oŋonoŋeŋ. ²²“Buŋa qaa moŋ kokaen oogita eja: Aabahambaa merawoita woi koloori: Moŋ welenqeŋe emba kamaaŋqeŋetanoŋ (sleiw) mero ano moŋ ii aŋaa suuŋariŋ embia (frie) solaŋa laaligoya iinoŋ mero. ²³Welenqeŋe embanonoŋ meria meroti, iikanonoŋ mera kolokolooŋa kananoŋ kolooroŋoŋ, moŋ emba (frie)

^u 4.22 Jen 16.15; 21.2

solaŋa laaligoyanōj meroti, iinōj Anutunōj mera koloowaatiwaa qaa somōngoroti, mono qaa iikawaa hoŋa koloowaatiwaaōj kolooro.

²⁴Qaa iikawaa kania ii aasangoya. Emba woi ii Anutunōj ejemba ananawo soomōngo areŋ woi anoti, mono iyoroō saregaraga. Soomōngo areŋ moŋ ii Sainai (Sinai) baanōnōj anoti, iikawaa sareya ii emba qata Haagar. Ejemba soomōngo areŋ ii otaanŋkejuti, iyōŋonōj mono Kana qaawaa jenŋkotoo baatanōj laligoju ano gbiliurugianōj qaa iikawaa welenŋ qeŋkebutiwaajōj koloōŋkeju.

²⁵Haagar ii Sainai baanŋ, Arebia balonōj nanjiwaa sareya koloōja. Sainai iikawaa alia ii Juuda gomambaa siti qata Jerusalem. Siti iikawaa kanagesoya somata melaa yōŋonōj kambaŋ kokaamba Kana qaa baatanōj laligogi somōngōj oŋono solaŋa (frii) mende koloōju. Kawaajōj sogara motoōngo koloōjao. ²⁶Solaŋa (frii) mende koloōjuto, Jerusalem siti moŋ eukanōj laligojuti, iyōŋonōj mono kasa gbadogia qaa solaŋa laligoju. Nonoo nemunana Saara iinōj siti iikawaa sareya koloōja. ²⁷Iikawaa gejatootoo qaaya ii kokaenŋ oogita eja,

“Emba ejanōj mojoya tiiroti, iinōj mono merabora oŋono seigi iikanōj emba loyawo ii uugūŋ haamo ambaa.

Kawaajōj emba aruŋa merabora mende menati, gii mono kilenŋ aisoōŋ laligowa.

Masu mende guro laligonati, gii mono kilenŋ qa gigilaanŋ merabora koloowaatiwaaōj otokorianŋ maama laligowa.”

²⁸Oo uumeleenŋ alauruna, oŋo Aisakwaa so Anutuwaa soomōngo qaanonŋ nemuŋ koma oŋono kolokoloo dologa koloōŋ laligoju. ²⁹“Kambaŋ iikanōj merabora kolokoloo waa kananonŋ kolooroti, iinōj koga Uŋa Toroyanōj nemuŋ koma muro kolooroti, ii sisiwerowero ama muŋ laligoro. Kambaŋ kokaamba kaanŋideenŋ sisiwerowero kaanŋa ii eja.

³⁰“Kaenŋ ejato, Buŋa qaa moŋ ii toroqenŋ kokaenŋ jegita eja, “Welenŋqeqe embawaa merianōj mono Maŋaa borosamoya mende mewaa. Emba solaŋa laaligoya iwaa meriawo ii motoōj mende mendeema anŋōj kombao. Kawaajōj welenŋqeqe emba kamaanŋqeqeta ii mono konjona meriawo kembao.” ³¹Oo uumeleenŋ alauruna, sareqaa kaanŋaa so anana mono welenŋqeqe embawaa mundanŋuruta gbadonanawo mende koloōjonto, emba solaŋa laaligoyaa mundanŋuruta koloōjōj. Kawaajōj meloqelokanŋiŋ nanamemenŋ ii mono konjombu. Kianŋ.

Lolonŋōj Kraistwo nananŋ solaŋanōj nambu.

5 ¹Kraistnōj Kana qaa baatanōnŋa isama nonono solaŋa laligojōj. Iikaanŋa laligonŋ toŋianōj oŋo mombo horonŋ Kana qaawaa qaqanŋ iikanōj

∨ 4.27 Ais 54.1 ∗ 4.29 Jen 21.9 × 4.30 Jen 21.10 √ 5.1 Gere batuya (yoke) ii bulmakao woiwaa arogaranōj ama somōngogi mindirinŋ orono iikanōj motoōj kare me balonŋqeqewaa kinōj horonŋkejao. Kawa so Kana qaa gbadonōj laligojanŋ eenŋ, gawonŋa mono pondanŋ mewa.

somongon onjombubotiwaajon mono galen menj aon laligowu. Welenjeqe omaya kaanja koloowubotiwaajon mono kotiin bon qej nambu.

²Mobu! Pool niinon kokaen injijowe mobu: Tosianon Anutuwaa aiweseya selegianon kotowutiwaajon jegi wambelaawuti een, Kraistnon mono ilaan onjomambaajon amamaawaa. ³Qaa ii toroqen kokaen nanjon jemaña: Eja kuuya onoo selegia koton aiwese mewutiwaajon mogi ononon wambelaawuti, iyononon mono Kana qaa kuuya ten koma otaawutiwaa so koloaju. Ii mende otaagi mende sokombaa. ⁴Ono Kana qaa ten koma otaan iikaanja kanon solanja koloowombaajon mojuti, ononon mono Kraistwaanon sopa qisigon iwo mende toroqen nanju. Ono mono Anutuwaa kalemorianja mesaon seleenjen kamaan lan laligoju.

⁵Lan laligojuto, anana mono Anutuwaa jaanon dindija koloowombaajon jejeromonromona ama awelegonkejon. Kaen anij Uja Toroyanon inaan nonono Anutuwaa laarin munij qaanana jen tegoro solananiwombaajon mambomakejon. ⁶Kraist Jiisaswo nanij uuwaa honja momalaari ii motoonjonon mono ilaan nonomakeja. Anutuwaa laarin inaan nonono afaangon ujopa ama aonij sokonjato, momalaari honja qaa ii mende ilaan nonomakeja. Kaanagadeen Anutuwaa aiweseya selenananon kotogita eja me qaago, ii so motoonjo kolooja. Selewaa mon me mon ii Anutuwaa jaanon mende ilaan nonombaa.

⁷Wala uu melemleembaa kuu aanon angole kaanja uulanawo kenji. Awaagadeen kenjito, boi takapolakaya monjon kan sisau menj onoma batuyanon koto qaa honja mende toroqen ten komakeju. ⁸Anutunon onoomakeji, iinon batuyanon kotowutiwaajon mende tutugon kuuj onomakeja. Ii qaago. ⁹Yiist melaada monjonon ama flauawo meleenij korebore mero somariin waamakeja. Iikawaa so sisau melaanon mono sokoma onono korebore jinjan qewubo.

¹⁰Boi takapolakaya iinon sisau menj onono jinjan amakejuti, Anutunon mono iwaa nanamemeña ironja meleema muro siimbobolo moma laligowaa. Niinon Pombo nama moma laarin onoma onoonon kokaen moma awasankaka koloojen: Ono Kraistwaa Buña qaa tororo otaan momo morota kuuya yakariwombaajon moma kotiin laligowu.

¹¹Oo uumeleen alauruna, onon kaen laligowuyato, niinon Kraist maripoonon komurotiwaa kania jen seiwe Juuda yonoo uugianon iikawaajon bolinkeja. Maripoombaa qaaya mesaowenagati een, mono sisiwerowero mende ama nombuyaga. Anutuwaa aiweseya eja selegianon koma kotowutiwaa Buña qaaya toroqen jen uukuuku menj onombenagi een, mono kakasilin mende ama nombuyaga. ¹²Tosianon kuuj onoma sisau menkejuti, iyononon mono koma kootowaa qaagia otaadaboron iyangiaa sele kitigia kuuya koton aogi mobe sokonaga.

² 5.9 1 Kor 5.6

¹³Oo uumeleen alauruna, Anutunonj onjo kana walagaa qaanonga loloonj gbadogia qaa laligowutiwaajonj onjoonoto, kokaembaajonj mono galen menj aonj laligowu, “Mono gbadononga loloonj solanja laligojonj,” kaen menj mondonj uugianonj waaro selewaa siingia kombombanja bologanonj mono galenj koma onjombabo. Onjoangiaa aingianonj qaagoto, mono uujopa qaganonj nama welen menj aonj laligowu. ¹⁴“Kana qaa wanaj motoonjgo otaagi Anutuwaanonj qaa kuuya mono kaanagadeen hongiawo koloowuya. Qaa wanaj motoonjgo ii kokaenj, “Geenga jopagonj aonjkejani, iikawaa so mono ejemba kuuya uuganonj jopagonj onjmakeba.” ¹⁵Kaen menjato, bao kasu kaanja aij aonj memesoso menj aonjkejuti eenj, mono onjoangia tiwilaanj aowubotiwaajonj toogia pondanj moma laligowu. Kianj.

Uña Toroyanonj galenj koma onjono laligowu.

¹⁶Niinonj kokaenj jemaña: Uña Toroyanonj mono nanamemenjgia galenj kono laligowu. Kaenj laligogi iinonj uu selewaa siingia kombombanja bologa ii qero kamaaro mende tej koma otaankebu. ¹⁷^bKawaa kania ii kokaenj: Uu selewaa siinj kombombanja bologanonj mono Uña Toroya qetama lanj koposonjoro Uña Toroyanonj uu walagaa ku-usunja qemambaajonj moro batugaranonj deendeenj ero aonjkejao. Kaenj aonjkejaotiwaajonj onjononj iwoi awaa ama mewombaajonj moma ii amamaanjkeju. ¹⁸Ii amamaanjkejuto, Uña Toroyanonj unjano kema laligojuti eenj, mono Kana qaa baatanonj mende laligoju.

¹⁹Uu selewaa nanamemenj walagaa gawonj honja ii asuganonj ero mojonj. Ii kokaenj: Kaisero alia-alia lanj anji uugianonj menjerengoro serowilinj amakeju. ²⁰Tando lopionj waegia menj benjgia mepeseenj onjngi uugia sololoonj onjono owej jenanj amakeju. Kere kolooro anjgowowo ama aonjkeju. Mombaanonj iwoiwaajonj uutanonj motoqoto moma baagonj yonj menj uuduudu momakeju. Iyangiaaajonjadeenj romonjgonj iwoi horonj kiririnjaba menjkeju. Juma mendeema aonj tuunja tuunja menj jejewili ama aonjkeju.

²¹Tosaanja yonjoo iwoiwaajonj iimasiinj moma goronkiki ama jejelombanj ama nene jabujabu nenj apu kotiganonj enjkalolonj amakeju. Ii ano sili tosaanja kaanja amakejuti, iyonjoojonj wala jewe ano iikawaa so galenj meme qaa ii walawala jeweta dunjonj mombo kokaenj jejenj: Ejemba sili kaanja amakejuti, iyonjononj mono Anutuwa bentotonj uutanonj mende ubuya.

²²Yonjononj qaagoto, Uña Toroyanonj gawonj menjkejiwaa honja ii uujopa, korisoro, luae ano nanamemenj awaa kokaenj: Lombo kuuya moma mokosinjgonj tosaanja ala menj onjoma nanamemenj loloogenj amakeju. Qaagia pondanj otaanjkeju. ²³Gumbonjonjonj qaganonj tosaanja ama

^a 5.14 Lew 19.18 ^b 5.17 Room 7.15-23

oŋoma iyaŋgia tororo galeŋ koma aonkeju. Ejemba sili kaŋa amakejuti, iyoŋonoŋ Kana qaa mende qotogonkeju. ²⁴Ejemba Kraist Jiisaswaa buŋa koloon laligojuti, iyoŋonoŋ uu selegiaa siingia kombombaŋa bologa ano bologaa uugeregia ii kuuya Jiisaswo maripoonoŋ aŋgi meŋ komurota laligoju.

²⁵Uŋa Toroyanoŋ uunananoŋ kemero laligojoŋi eeŋ, nanamemenana mono kaŋagadeeŋ Uŋa iikanoŋ galeŋ koma nonono ama meŋ laligowoŋa. ²⁶Kaeŋ laligoŋ qabuŋa omaya nonombutiwaajoŋ mende kaparaŋ koma eeŋ totoon mende awelegoŋ aonkebu. Uubooli ama aowubotiwaajoŋ mono uuwaawaa ano uuhoonŋo qaganon mende ama aonkebu. Kaŋagadeeŋ goronkiki mende amakebu. Kiaŋ.

Lombogia mono bosima ilaŋ aonkebu.

6 ¹Oo uumeleeŋ alauruna, moŋnoŋ kana uugun siŋgisonŋo ano mokoloojuti eeŋ, uumeleeŋ alauruna oŋonoŋ mono ala kaŋa ii migigiŋ mindiŋgoŋ mugi mombo kana mokoloowaa. Kaeŋ ama geenŋa kaŋagadeeŋ aŋgobatonon kamaaŋ guwabotiwaajoŋ mono galeŋ meŋ aon laligowa. ²Lombogia mono ilaŋ aon bosimakebu. Iikaŋa kanon Kraistwaa Kana qaaya otaagi hoŋawo koloonkebaa. ³Moŋnoŋ kamaaŋqegeta laligoŋ kileŋ aŋaajoŋ moro uuta kolooji, iionoŋ mono iyaŋa tiligoŋ aonkeja.

⁴Kaeŋ mende ambuto, motomotoon oŋonoŋ mono oŋoanŋgiaa nanamemeŋgia gosiŋ aŋgotete megi sokombaa. Kaeŋ ama alagia uugun qabuŋagiawo koloojutiwaajoŋ mende awelegowuto, mono oŋoanŋgiaa kanagiaajondeeŋ selegia mepeseegi sokombaa. ⁵Anutunoŋ lombonana morota morota mendeema nonono aŋa aŋa bosimakejoŋ. Kawaajoŋ anana tosaŋa yoŋowo leele ama gosiŋ aowombaajoŋ amamaaŋkejoŋ.

⁶Boi qaqazunoŋ mombaajoŋ Buŋa qaa kuma muŋkeji, iionoŋ mono iikawaa tawaya meleema iwoiya awaa kuuya mendeema bakaya muŋkeba.

⁷Oŋoanŋgia mono mende tiligoŋ aonkebu. Moŋnoŋ nene waroga komoro hoŋa iikawaa so kolooro mokoloowaa. Qaa iikawaa so Anutunoŋ kileŋanana iima ironŋa iikawaa so nonombaa. Kawaajoŋ Anutu ii eja omaya kaŋa mepaqepae meŋ mubombaajoŋ amamaaŋkejoŋ. ⁸Uu selewaa siŋ kombombaŋa bologanoŋ moŋ nemuŋ koma muro iikawaa waroga laŋ komomakeji, iionoŋ mono iikawaa kondemondeneŋa mokoloon bolinkebaa. Iionoŋ bolinkebaato, Uŋa Toroyanoŋ moŋ sololoon muro iikawaa waroga komomakeji, iionoŋ mono hoŋa iikawaa so mokoloon laaligo kotigaa buŋa koloon laligowaa.

⁹Anana jegeŋa nama gawon awaa awaa meŋ laligoŋ iikanoŋ mono looriŋ tanzololoŋ mende ambona. Ataqaŋa ama gawon mende mesaowoŋati eeŋ, hoŋa meme kambaŋanoŋ kaŋ kuuro iikanoŋ mono

gawonanaa tawaya mokoloowoŋa. ¹⁰Kawaajonŋ namononŋ laligowoŋatiwaa so anana mono ejemba awaa ama oŋombombaajonŋ jegerŋa nama laligowoŋa. Uumeleŋ kanageso uutanonŋ laligojuti, ii wala ala ilailaa ama oŋomakeboŋa ano yoŋoo gemagianonŋ ejemba tosaŋa kuuya kana kolooro meŋ qeaŋgonŋ oŋomakeboŋa.

Galeŋ meme ano yeizozo qaa tetegoya

¹¹Pool niinonŋ kirifi meŋ neena boronanonŋ tere waŋa somata koi oŋoojonŋ oojerŋi, ii iibu. ¹²Ejemba Anutuwaa aiweseya selegianonŋ kotowutiwaaajonŋ kuuŋ oŋomakejuti, iyoŋononŋ kuuya sele megŋ balonŋ ejembanonŋ yoŋoojonŋ mogŋ ubaatiwaaajonŋ kaparaŋ komakeju. Kraistonŋ maripoononŋ komuroti, qaa iikawaajonŋ sisiwerowero ama oŋombubotiwaaajonŋ mono kaerŋ kuuŋ oŋomakeju. Iikawaa kania morota moŋ qaago. ¹³Anutuwaa aiweseagiawo yoŋononŋ mono aŋgio kaanagadeerŋ Kana qaa mende otaadaboronŋ laligoju. Kaerŋ qaagoto, oŋoo selegia kotowutiwaaajonŋ moju, iyoŋononŋ mono oŋoo sele kitigiaajonŋ ama iyaŋgiaa selegia meŋ uma qabuŋagiawo koloowombaajonŋ momakeju.

¹⁴Kaerŋ momakejuto, niinonŋ Poŋnana Jiisas Kraist maripoononŋ komuroti, mono Buŋa iikawaajonŋ ama seleno mepeseerŋkejerŋ. Qabuŋa morota moŋ mende moŋgamakejerŋ. Ii yamagerŋ (kozigerŋ)! Kraistonŋ maripoononŋ komuro iwo toroqewe momo areŋnanonŋ utegoro sili bologaa sisia meŋkejerŋ. Balonŋ ejembanonŋ selewaa nanamemeŋ bologa mewombaajonŋ romoŋgonŋ qaa jeŋkejuti, niinonŋ mono iikaerŋ baagerŋ koomuya tani kolojerŋ. Mepeseerŋ nombuti me selenanonŋ qaa ambuti, iikawaa kitia ii mende meleemaŋa. Namononŋ qaa gosŋ tosia mogŋ uro tosia mogŋ kamaerŋqeqeta kolooji, ii noo momo areŋnawo so motooŋgo mende koloojao.

¹⁵Selenananonŋ aiwese kotogi me qaagoti, iikanonŋ mono so motooŋgo kolooja. Iikanonŋ gorosona koloojato, kolokoloo dologaa doŋa koloojonŋi, iikanonŋ mono hoŋa toonŋ kolooja. ¹⁶Ejemba kolokoloo dologaa jeŋkooto qaa otaerŋ laligojuti, Anutunonŋ Juuda kuuya ii ano Anutuwaa uumeleerŋ kanageso kuuya oŋo mono kiankomuŋ oŋono luaenonŋ laligowu.

¹⁷Qaa tetegoya ii kokaerŋ jejerŋ: Niinonŋ Jiisas qegitiwaa lopoya ii neena selenanonŋ ero bosimakejerŋiwaajonŋ moŋnonŋ mono uulombo mende toroqerŋ nomba.

¹⁸Oo uumeleerŋ alauruna, Poŋnana Jiisas Kraistwaa kalerŋmoriananonŋ mono oŋowo erŋ uŋagia kotuegoŋkeba. Qaa ii oŋanonŋ.